

GRONINGEN • LEEK • OUDE PEKELA • DELFZIJL • DOEZUM

22-24 september

urgenda
rijdt door Groningen

Programma Urgenda regiotour Groningen

Woensdag 22 t/m vrijdag 24 september 2010

Urgenda is de nationale actie-organisatie voor innovatie en duurzaamheid. Onze missie is Nederland sneller duurzaam maken. Dat doen we samen met bedrijven, overheden, maatschappelijke organisaties, particulieren. Aan de hand van een concreet actieplan, een strategische lange termijn visie én een aantal Urgenda-icoonprojecten, willen we laten zien dat het kán. Dat duurzaamheid niet alleen hard nodig, maar ook leuk en inspirerend is. Overal in Nederland zoeken we duurzame initiatieven en kijken we waar de kansen of belemmeringen liggen voor opschaling.

Van woensdag 22 t/m vrijdag 24 september is Urgenda te gast in Groningen. Op tal van plekken laten we – samen met een heel aantal Groningse duurzame organisaties – zien wat er allemaal gebeurt op het gebied van duurzaamheid. En wat er eventueel nog meer zou kunnen. Van C2C to eigen energie-opwekking. Van elektrisch rijden tot een duurzaam stadion. Van Delfzijl tot aan de Kleinste Soepfabriek in Noordbroek. Ondernemers, gemeenten, maatschappelijke organisaties, bewoners, scholieren: ze komen allemaal aan bod.

We toeren met de fiets, elektrische en hybride auto's door de regio. Kijk voor de meest actuele versie van het programma op www.urgenda.nl.

Van elke tourdag maken we korte filmpjes die te bekijken zijn op YouTube, www.urgenda.nl en de sites van onze partners.

Urgenda werkt voor de organisatie van de regiotour o.a. samen met:

- Provincie Groningen
- Gemeente Groningen
- Energie Convenant Groningen
- CODIN
- Energy Valley
- Natuur- en Milieufederatie Groningen
- FC Groningen

De laatste versie van het programma staat op www.urgenda.nl

22-24 september

urgenda
rijdt door Groningen

Programma

Woensdag 22 september (stad Groningen, Leek)

- 08.15 uur **Officiëel startschot Urgenda Regiotour** op het Provinciehuis, verzamelen op de fiets! Met o.a. gedeputeerde Rudi Slager. Om 8.30 uur vertrek op de fiets naar Hoogkerk.
Locatie: Martinikerkhof 12, Groningen
- 09.00 uur **Smart Grid in Hoogkerk**
Hoogkerk is de eerste wijk in Nederland waar een zogeheten 'smart grid' functioneert. Door middel van een slim netwerk kunnen 25 bewoners in deze wijk eigen vraag en aanbod van (duurzame) energie op elkaar afstemmen. We krijgen uitleg van KEMA over het systeem en nemen een kijkje bij een van de bewoners thuis. Ook bekijken we enkele 'groene' daken met sedum en bitumen dakbedekking.
Locatie: verzamelen bij Halmstraat 22, Hoogkerk in Groningen (let op dit kan wijzigen ivm slecht weer naar KEMA, Energieweg 17: zie laatste programma op www.urgenda.nl !)
- 11.00 uur **Bezoek en Lunch bij Grand Theatre**
Urgenda maakt kennis met verschillende Groningse koplopers:
Melle Koot: de foyer van het Grand Theatre is door Melle Koot en ingericht met 100% duurzame materialen en volgens het C2C-principe. Zie ook www.gruin.nl.
Schilders de Vries: een bedrijf dat zich o.m. bezighoudt met verduurzaming van de bestaande bebouwde omgeving en de gehele onderhoudsbranche. Schilder de Vries is de duurzaamste ondernemer van de stad Groningen in 2009.
Transition Towns: dit zijn lokale gemeenschappen (grote en kleine steden, dorpen, wijken, eilanden) die zelf aan de slag gaan om duurzamer en minder olie-afhankelijk te wonen, werken en leven.
Locatie: Grand Theatre, Grote Markt 35, Groningen.
- 13.30 uur **C2C certificatie bijeenkomst Leek**
In een atelier over C2C-certificatie (Cradle-to-Cradle) leren MKB-ondernemers met eigen productontwikkeling wat er komt kijken bij Cradle2Cradle productcertificatie. Hoe kom je in aanmerking voor C2C-certificatie, wat is het toepassingsgebied, aan welke criteria moet het bedrijf voldoen? De inhoud van dit atelier wordt verzorgd door het Europese C2C-kenniscentrum EPEA in Hamburg. Het atelier wordt aangeboden door het CODIN. Meer informatie op www.codin.nl
Locatie: Informatiecentrum Nienoord, Nienoord 20, 9351 AC Leek.

- 14.30 uur **Nul energiewoning Leek**
De gemeente Leek wil bewoners, projectontwikkelaars en bouwers stimuleren om duurzaam en energieneutraal te bouwen, met name in de nieuwe wijk Oostindie. Als concreet inspirerend voorbeeld liet ze zelf de eerste nul-energiewoning bouwen die dienst doet als informatiecentrum.
Locatie: Infohuis Oostindie, Eik 1, Leek.
- 16.00 uur **Duurzaam voetballen**
FC Groningen heeft de ambitie om van de Euroborg het duurzaamste stadion van Europa te maken. Ze krijgt daarvoor hulp van Energy Valley. De aftrap van de Energy Valley Top Club zal deze middag plaatsvinden!
Locatie: Euroborg, Boumaboulevard 41, Groningen
- 16.30 uur **Eerste CleanDrinks Groningen**
CleanDrinks (een netwerkevenement voor jonge duurzame ondernemers) is gestart in Amsterdam en binnen een jaar actief op 6 plaatsen in Nederland. Ook in Groningen gaat dit netwerk van start tijdens de Urgendatour. Met o.m. een demonstratie van elektrisch en duurzaam vervoer, georganiseerd door de gemeente Groningen.
Locatie: Euroborg, Boumaboulevard 41, Groningen
- 19.30 uur **Expertmeeting vergroening stadions**
Verschillende stadions in Nederland zijn bezig hun duurzaamheidsambities vorm te geven. Besloten kennissessie en dinerbuffet waarin de duurzame ambities van FC Groningen worden verkend. Met o.a. prof. Jan Rotmans.
(besloten bijeenkomst)

Overnachting

Het Urgendateam verblijft in 'Stee in Stad', een werkervaringsproject voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en vrijwilligers. De kamers liggen verspreid over woningen in de Korrewegwijk, een na-oorlogse krachtwijk. De receptie is ondergebracht in een voormalig buurtwinkelpand. Kijk op www.steeinstad.nl

22-24 september

urgenda
rijdt door Groningen

Donderdag 23 september (Gronigen, Oude-Pekela, Noordbroek)

- 09.00 uur   **Grunneger Power**
Een aantal partijen heeft de intentie om een eigen Groningse Energiecoöperatie op te richten. Tijdens een ontbijt in het **duurzaamheidscentrum** verkennen zij de start van 'Grunneger Power'. Met o.a. Frans Stokman (RUG), wethouder Karin Dekker (ovb). *Locatie: Duurzaamheidscentrum, Oude Boteringestraat 18, Groningen (besloten bijeenkomst)*
- 10.30 uur   **Betonmortelcentrale BCG**
Door betongranulaat (afkomstig uit de sloop van oude gebouwen) in te zetten als grindvervanger, kan er bij de productie van beton veel transport en grondstoffen bespaard worden. In Groningen gaan diverse partners samenwerken om dit te realiseren. Bert Popken (Plv. algemeen directeur dienst RO/EZ gemeente Groningen) en Jan Stuip (Bestuur Urgenda) geven het officiële startsein!
Locatie: Duinkerkenstraat 60, Groningen
- Veenkoloniën**
De Veenkoloniën kampen met verschillende economische en sociale uitdagingen. Met tal van projecten (o.a. klimaatthotspots, woningverbetering, energielandschapsplan, hennepteelt, elektrisch vervoer) zijn gemeenten, provincies, waterschappen, corporaties en maatschappelijke organisaties bezig het tij duurzaam te keren. We maken kennis met vier van de initiatieven.
- 12.00 uur   **Proefboerderij Valthermond**
Kennismaking met Biochar (een soort kooltje waarin koolstof is opgeslagen dat de vruchtbaarheid en structuur van landbouwgrond verbetert) en lupinen, waaruit vleesvervangers worden gemaakt. Tijdens de lunch proeven we daarvan.
Locatie: Noorderdiep 211, 7876 CL Valthermond
- 14.30 uur   **Hempflax**
Het bedrijf Hempflax in Oude Pekela teelt hennep voor o.a. isolatie, stoelbekleding en kattenbakvulling. Deze volledig herbruikbare toepassingen vormen een duurzaam alternatief voor de nu gebruikte materialen.
Locatie: Hendrik Westerstraat 20-22, Oude Pekela
- 16.30 uur   **Woonstichting Groninger Huis**
Presentatie van project 'Drie keer beter' waarin de corporaties Acantus, Lefier en Groninger Huis samenwerken op initiatief van de Streekraad Oost-Groningen. Een aantal bestaande woningen worden energetisch verbeterd. Doel is de energierekening te laten dalen, maar ook het wooncomfort te verbeteren. De eerste woning die in dit kader is opgeknapt, wordt vandaag feestelijk geopend!
Locatie: Kerkstraat 42b, 9636 AC Zuidbroek
- 18.00 uur   **Kleinste Soepfabriek**
De Kleinste SoepFabriek werkt bij voorkeur met biologische ingrediënten die zo weinig mogelijk vervoerskilometers afleggen. Het water wordt hergebruikt en stroom en gas is groen. Daarnaast is de soep gewoon ook heel erg lekker.
Locatie: Korengarst 4, 9635 VB Noordbroek

GRONINGEN • LEEK • OUDE PEKELA • DELFZIJL • DOEZUM

22-24 september

urgenda
rijdt door Groningen

Vrijdag 24 september (Delfzijl, Eemshaven, Ezinge, Doezum)

9.00 uur **Delfzijl-Eemshaven**

Het gebied Delfzijl-Eemshaven heeft de ambitie zich te ontwikkelen tot centrum voor (duurzame) energie. Met de bouw van het grootste onshore windpark van Nederland (88 windmolens), maar ook met innovatieve nieuwe centrales op kolen, biomassa en gas kan het gebied op termijn de helft van de benodigde energie voor Nederland leveren.

Na een korte kennismaking met directeur Harm D. Post van Groningen Seaports en presentatie van de ambities van het gebied, bezoekt Urgenda een aantal duurzame initiatieven in de regio, w.o. een duurzaam MKB bedrijventerrein, biobrandstofproductie, afvalzuivering. En we nemen een kijkje in een nabijgelegen natuurcompensatiegebied.

Start bezoek: Seaports Xperience Center, Eemsmondgebouw, Duurswoldlaan 2, 9936 HA Farmsum, Havennummer 1401

12.00 uur **Lunch in de molen van Goliath**

Tussen de high-tech windmolens in Eemshaven staat één authentieke poldermolen: Goliath. Een Trabant tussen de Mercedesen.

Locatie: Goliath's pad 1-3, Eemshaven

13.00 uur **Energiebesparing in Ezinge**

Bewoners van dit dorp in West-Groningen vinden elkaar in hun enthousiasme om samen energie te besparen. Alle bewoners van de Wierdeweg doen mee en richtten onder meer een energieteam op. Als best scorende straat in Groningen wonnen ze tot twee keer toe een 'klimaatstraatfeest'. Natuur en Milieufederatie Groningen ondersteunt hen bij dit proces.

Locatie: Wierdeweg 1, Ezinge

14.30 uur **Opening Duokachel Doezum**

Officiële opening en ingebruikname van houtverbrandingsinstallatie / 'duokachel' in Doezum met o.a. gedeputeerde Rudi Slager en Provincie Groningen en wethouder Smedes uit de Gemeente Grootegast.

Locatie: Provincialeweg 137, Doezum

16.30 uur Einde regiotour Groningen

Voor meer informatie of aanmelden neem contact op met Annelies Bol 0641252087 of annelies.bol@urgenda.nl. Zie ook www.urgenda.nl.